

ВЕТЕРАНИ: СПІЛЬНОТА, ЯКА ДОЛАЄ СОЦІАЛЬНЕ УТРИМАНСТВО

Аналітичний звіт за результатами моніторингу ветеранських просторів, центрів підтримки ветеранів переселенців у регіонах України

МОЖЛИВОСТЕY
ПРОСТІР
МОЖЛИВОСТЕY

pm.net.ua

Рівний – рівному.

Це базовий принцип взаємодії людей, які пройшли війну. Саме через такий принцип мають проходити усі ветеранські проекти, орієнтовані на соціальну та психологічну адаптацію, медичну чи спортивну реабілітацію, підвищення професійного рівня чи повне перепрофілювання. Цей принцип також закладається і при розвитку ветеранського бізнесу, працевлаштуванні чи навіть вирішенні питання з ветеранською іпотекою.

Почуття довіри є особливою потребою нашого середовища. Довіру важко заслужити, але її можна швидко втратити через недолугість політиків, незрілість суспільства, емоційну різкість близьких.

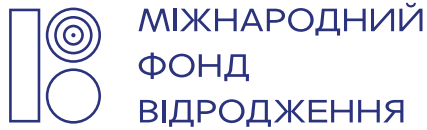
Ми вже ніколи не зможемо повністю повернути з війни ті сотні тисяч учасників бойових дій, які за декілька останніх років двічі кардинально змінили свої світоглядні цінності та життєві пріоритети. Наше завдання – допомогти їм максимально нівелювати сучасні ризики при соціалізації.

Найоптимальнішою моделлю реалізації таких ветеранських політик є інструмент Будинків ветеранів/Ветеранських хабів тощо. Це загальноприйнята іноземна практика, до цієї ж моделі ми прийшли, працюючи з ветеранами на різних рівнях і стадіях.

Впевнені, що саме цей інструмент незабаром матиме широку державну підтримку та фінансування. Інших моделей просто не існує.

Пам'ятайте! Дім ветерана – це ваш дім. Вас тут завжди чекають, вам тут раді, ви тут вдома, ми тут можемо разом поговорити і помовчати.

Ваша команда ГО «Простір можливостей»

В Україні, внаслідок військового конфлікту, з'явилась нова спільнота - ветерани АТО/ООС. Це люди, які пройшли війну, випробування і втрати, й повернулись у свої міста та села з надією на зміни - на добробут в громадах, на діалог із владою, на можливості самореалізації.

Дуже часто за ці зміни ветеранам доводиться боротися вдома з такою самою звитягою, як і на фронті. Проте, конфлікти і напругу можна повернути в конструктивне русло.

Одним із інструментів гармонійної реінтеграції ветеранів в громадах є ветеранські простори. Міжнародний досвід США, Канади, Хорватії демонструє важливість таких осередків взаємодії, де ветерани, їхні родини, представники влади та співгромадяни можуть спілкуватись та об'єднуватись навколо спільних цілей.

Посилення ветеранських просторів та їхніх команд - це ще один крок до суб'єктності ветеранського руху та його консолідації навколо цінностей співпраці та діалогу. Організовані, вкорінені та об'єднані ветеранські простори матимуть можливість відстоювати інтереси ветеранів на місцевому та національному рівнях.

Це дослідження якраз має на меті надихнути ветеранські осередки та передати досвід разом із дієвими механізмами розвитку.

Успіхів!

Команда МФ «Відродження»

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Мета і методика дослідження, результатом якого є цей звіт.....	7
Ветеранські простори, центри підтримки ветеранів і переселенців	8
Розуміння стратегії, стандартів роботи, структури ветеранських просторів, центрів підтримки ветеранів і переселенців	13
Ветеранські простори і держава.....	23
Ветеранські простори і місцеві органи влади.....	25
Фінансування просторів: програми державного і місцевих бюджетів.....	39
Висновки.....	41
Рекомендації.....	42

Додатками цього звіту є

- 1. Каталог ветеранських просторів України*
- 2. Бюджетні програми підтримки ветеранів АТО/ООС, що діють в областях України у 2021 році та пізніше*

ВСТУП

Перебування нашої країни в складі СРСР, її належність до планової економічної системи стали передумовами формування і постійного відтворення прошарку людей з пасивною життєвою позицією, людей які прагнуть соціального утриманства. Це ті, які вважають, ігноруючи новий державний устрій: медицина і житло мають бути безкоштовними, товари та проїзд – дешевими, квартплата – практично відсутньою. Звісно, виконати ці умови не під силу навіть дуже багатій державі, що вже говорити про спустошену війною і корупцією Україну.

Найцікавіше в цьому те, що безкоштовні житло і медицину, знижену вартість комунальних послуг для окремих категорій населення закріплено на рівні українського законодавства (Конституція України, Житловий кодекс Української РСР, Закон України «Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту» тощо). Ці норми слід вважати пережитками радянського минулого, однак ті, хто підпадає під дію таких норм, мають законні права вимагати реалізації встановлених пільг. Найгірше в цій ситуації – пільговики витрачають час на боротьбу за такі «подачки» від держави замість того, щоб розвиватися, навчатися, працювати та гідно заробляти. І це проблема державної політики – обіцяти та намагатися оплатити пільги і мало приділяти уваги тим напрямам, що створять умови для матеріальної незалежності та відсутності потреб у пільгах.

У ситуації боротьби за пільги останніми роками перебувають ветерани АТО/ООС. Вони «стоять» у чергах на безкоштовне житло від держави, намагаються отримати земельні ділянки, конфліктують з перевізниками за безкоштовний проїзд, очікують оплату зубопротезування... Ця боротьба з державою є деструктивною і перешкоджає реінтеграції та нормальному відновленню ветеранів.

З іншого боку, в регіонах України все частіше виникають ветеранські ініціативи розвитку – ті, які варто вважати протилежністю соціальному утриманству. Ветерани самостійно вирішують проблеми реінтеграції, допомагають тим постраждалим від війни особам, які собі допомогти не здатні, лобіюють інтереси спільноти перед місцевою владою, займаються соціальним бізнесом тощо. В кінцевому випадку, як результат ініціативності ветеранів, виникають ветеранські простори – майданчики, на яких поєднуються зусилля небайдужих людей, які захищають інтереси спільноти та підтримують їх. Досягнення таких ініціатив подекуди є настільки значними, що органам влади варто у них повчитися, перейняти та розвинути існуючі вдалі практики. Ось чому важливим було здійснення цього дослідження стану та можливостей створювати ветеранські простори/центри підтримки ветеранів і переселенців у регіонах.

МЕТА І МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ, РЕЗУЛЬТАТОМ ЯКОГО Є ЦЕЙ ЗВІТ

Метою цього дослідження є визначення стану і готовності створювати ветеранські простори, центри підтримки учасників АТО/ООС та ВПО.

Для дослідження створених ветеранських просторів, центрів підтримки ветеранів і переселенців та ситуації з готовністю до створення центрів були проведені моніторингові візити в регіони України. Зокрема ми відвідали ветеранські простори, поспілкувались з ініціативними групами в м. Житомирі, Львові, Вінниці, Хмельницькому, Полтаві, Тернополі, Рівному, Краматорську, Лисичанську, Сєверодонецьку, Києві, Хмельнику. Крім того, були проведені онлайн зустрічі з представниками ветеранських просторів та ініціативних груп з Харкова, Сум, Луцька, Одеси, Харкова, Мелітополя.

Основним інструментом дослідження було напівструктуроване спостереження, що здійснювалось під час проведення моніторингових візитів до ветеранських просторів/центрів підтримки учасників АТО/ООС та ВПО. Під час поїздок проводились зустрічі та спілкування з волонтерською спільнотою, волонтерами, місцевими органами влади на рівні голів обласних адміністрацій, представниками органів місцевого самоврядування, службовців відповідальних підрозділів при місцевих органах.

У форматі онлайн були проведені інтерв'ю/спілкування з представниками ветеранських просторів і ініціативних груп з окремих областей.

Крім того, був здійснений аналіз наявних програм місцевих бюджетів в усіх областях України та можливостей їх використання для підтримки роботи просторів, залучення просторів до виконання програм, надання соціальних послуг.

Зазначене дало можливість отримати інформацію сформулювати рекомендації, що відповідають потребам ветеранів у програмах реінтеграції через розвиток.

ВЕТЕРАНСЬКІ ПРОСТОРИ, ЦЕНТРИ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ І ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

Ветеранські простори (будинки/доми ветеранів, центри підтримки ветеранів і переселенців, ветеран хаби тощо) розглядаються в цьому звіті як окремі приміщення з певним набором функцій і послуг, метою створення яких є ре/інтеграція ветеранів і переселенців.

26.05.2021. Зустріч команд ветеранських просторів. Ярміз: Центр реабілітації та реадaptaції учасників АТО та ООС (м. Київ)

Сьогодні ветеранські простори здебільшого є ініціативою місцевих спільнот ветеранів у різних регіонах України та за своїм функціоналом, наскільки це можливо, відповідають запитам ветеранів у підтримці в даному регіоні.

Зустрічаються випадки, коли ветерани спільно з переселенцями створюють центри підтримки ветеранів і переселенців. Однак це відбувається досить рідко і скоріше під дією таких зовнішніх факторів, як можливість отримання грантових коштів під спільний з переселенцями проєкт чи відсутність достатньої кількості ветеранів у певному регіоні.

До центрів, що створені в рамках грантового проєкту «Подолання наслідків конфлікту, пілотний проєкт з відновлення та розбудови спроможностей», що реалізовувався за кошти МБРР, відносяться:

- Міський центр підтримки ВПО та ветеранів АТО, комунальна установа Миколаївської міської ради (м. Миколаїв),
- Центр розвитку підприємницьких ініціатив ВПО та ветеранів АТО «Новий відлік» (с. Нова Водолага, Харківська обл.),
- «Майбутнє створюється зараз» (м. Первомайськ, Харківська область),
- «Перспектива» – «Бізнес-Платформа» (м. Запоріжжя),
- «Кожен має значення» (м. Куп'янськ, Харківська обл.),

- Центр психологічної допомоги та соціальної адаптації ВПО та ветеранів АТО (м. Кривий Ріг),
- Центр психологічної підтримки та реабілітації внутрішньо переміщених осіб, учасників та ветеранів АТО (м. Первомайськ, Миколаївська обл.).

На жаль, не можна говорити про успішність цього проєкту, адже здебільшого приміщення почала використовувати місцева влада для власних цілей. **Саме тому важливим є висновок – при створенні просторів головну роль відіграє ініціативна група ветеранів – майбутня команда простору.**

Ініціативи по створенню ветеранських просторів існують вже кілька років. Найперший ветеранський простір (Дім ветеранів) був створений у Житомирі у 2018 році. На сьогодні практично в кожній області (в містах обласного значення) існує ветеранський простір. У деяких з них таких просторів функціонує кілька.

Перелік більшості просторів відображений в Додатку 1 до цього звіту – Каталозі ветеранських просторів.

У наступній таблиці подана узагальнена інформація про ветеранські простори в областях.

ОБЛАСТЬ	ВETERАНСЬКИЙ ПРОСТІР
Вінницька	<ul style="list-style-type: none">• Ветеранський простір «ТЕРИТОРІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ» (м. Вінниця)• VETERAN HUB ВІННИЦЯ (м. Вінниця)• СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР «4.5.0» (м. Хмільник)
Волинська	<ul style="list-style-type: none">• ЦЕНТР ДОПОМОГИ ВETERАНАМ ВІЙНИ «4.5.0» (м. Луцьк)
Дніпропетровська	<ul style="list-style-type: none">• VETERAN HUB ДНІПРО (м. Дніпро)
Донецька	<ul style="list-style-type: none">• Центр ветеранів АТО та їхніх сімей «ПОРУЧ» (м. Покровськ)• Центр ветеранів АТО та їхніх сімей «ПОРУЧ» (м. Краматорськ)
Житомирська	<ul style="list-style-type: none">• ДІМ ВETERАНА (м. Житомир)
Закарпатська	
Запорізька	<ul style="list-style-type: none">• «Перспектива» – «Бізнес-Платформа» (м. Запоріжжя)
Івано-Франківська	<ul style="list-style-type: none">• Бандерівський схрон: ЦЕНТР ДЛЯ УЧАСНИКІВ АТО ТА ЇХНІХ СІМЕЙ (с. Клубівці)
Київська та м. Київ	<ul style="list-style-type: none">• VETERAN HUB МОБІЛЬНИЙ ОФІС (Київська область)• ЯРМІЗ: Центр реабілітації та реадaptaції учасників АТО та ООС (м. Київ)• VETERAN HUB КИЇВ (м. Київ)
Кіровоградська	<ul style="list-style-type: none">• КЗ «Обласний ресурсний центр з питань допомоги учасникам АТО та ВПО»

Луганська	<ul style="list-style-type: none">• Реабілітаційний центр «БЕРЕЖА» (м. Рубіжне)• Ветеранський простір (м. Рубіжне)• Креативно-суспільний простір STB city Hub (м. Старобільськ)
Львівська	<ul style="list-style-type: none">• БУДИНОК ВОЇНА, комунальний заклад Львівської обласної ради (м. Львів)• Львівський центр надання послуг учасникам бойових дій, комунальна установа Львівської міської ради (м. Львів)• РеХаб: Перший жіночий ветеранський простір (м. Львів)• БУДИНОК ВОЇНА, в процесі створення (м. Новояворівськ)
Миколаївська	<ul style="list-style-type: none">• Міський центр підтримки ВПО та ветеранів АТО, комунальна установа Миколаївської міської ради (м. Миколаїв)• Центр психологічної підтримки та реабілітації внутрішньо переміщених осіб, учасників та ветеранів АТО (м. Первомайськ)
Одеська	<ul style="list-style-type: none">• Veterans Hub ODESA (м. Одеса)
Полтавська	<ul style="list-style-type: none">• Працює ініціативна група
Рівненська	<ul style="list-style-type: none">• «ВЕТЕРАНСЬКИЙ ПРОСТІР», комунальний заклад Рівненської обласної ради (м. Рівне)• БУДИНОК ВЕТЕРАНІВ РІВНЕ (м. Рівне)
Сумська	<ul style="list-style-type: none">• ЦЕНТР УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ, комунальна установа Сумської міської ради (м. Суми)
Тернопільська	<ul style="list-style-type: none">• ДІМ ВЕТЕРАНА (м. Тернопіль)
Харківська	<ul style="list-style-type: none">• Центр розвитку підприємницьких ініціатив ВПО та ветеранів АТО «НОВИЙ ВІДЛІК» (с. Нова Водолага)• «МАЙБУТНЄ СТВОРЮЄТЬСЯ ЗАРАЗ» (м. Первомайськ)• «КОЖЕН МАЄ ЗНАЧЕННЯ» (м. Куп'янськ)
Херсонська	
Хмельницька	<ul style="list-style-type: none">• ВЕТЕРАНСЬКИЙ ПРОСТІР Хмельниччини (м. Хмельницький)• Центр сприяння учасникам АТО/ООС при Хмельницькій ОДА
Черкаська	<ul style="list-style-type: none">• «БУДИНОК ВЕТЕРАНІВ» імені Євгена Подольчука
Чернівецька	
Чернігівська	

В окремих містах, де просторів ще не створено, відбувається робота ініціативних груп, що ведуть переговори з місцевою владою, ремонтують отримані приміщення або планують відкриття. Зокрема, ініціативні групи діють в Тернопільській, Хмельницькій, Полтавській областях, містах Новояворівську, Покровську, Рубіжному тощо.

Стан справ зі створення просторів наступний:

- 1. Тернопільська область** – ветеранський простір є ініціативою ветеранської спільноти, він створюється за кошти «Громадського бюджету» Тернополя, а також благодійних коштів, приміщення площею 253 м² надано Тернопільською міською радою у безоплатну оренду. На даний момент ветеранами виконуються ремонтні роботи, їм допомагають студенти Тернопільського центру професійно-технічної освіти;
- 2. Хмельницька область** – створена громадська спілка «Ветеранський простір Хмельниччини», завершуються перемовини з міською владою, як приміщення для простору розглядається Будинок молоді «Проскурів» на вулиці Хотовицького площею 1600 м². Концепт ветеранського простору передбачає створення умов для надання: психологічної підтримки, юридичної допомоги, проведення соціальних активностей, спортивних занять, проведення змагань для людей з обмеженими можливостями, створення інформаційно-культурного центру;
- 3. Полтавська область** – на робочій нараді, яку провела заступниця голови облдержадміністрації, обговорено можливості створення «Ветеранського простору» в Полтавській області;
- 4. Кіровоградська область** – у 2020 році підписано Меморандум про співпрацю у створенні на базі Льотної академії НАУ Центру психолого-соціальної адаптації ветеранів/ветеранок, діючих військовослужбовців та представників сектору безпеки і оборони, їхніх родин та родин загиблих «Ветеранський простір Кіровоградщини»;
- 5. м. Новояворівськ Львівської області** – ветеранський простір «Будинок воїна» планується розмістити в приміщенні (понад 160 м²), яке перебуває на балансі міської ради Новояворівська (зараз там розташований місцевий волонтерський центр АТО) – рішення про передачу у некомерційну оренду було прийнято міською радою у жовтні 2020. Обговорюється можливість створення Будинку воїна як комунального закладу при міській раді. Заплановані напрями послуг: реабілітаційні, правові, інформаційні, спортзал.
- 6. м. Покровськ Донецької області** – Центр ветеранів АТО та їхніх сімей «ПОРУЧ» створюється за ініціативою ветеранів Громадської організації «Союз ветеранів АТО Донбасу». Приміщення для ветеранського простору площею 73 м² надано рішенням Покровської міської ради. У 2020 році відремонтовано фасад, зараз завершується оздоблення приміщення всередині. Ремонтні роботи проводяться в межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки уряду Королівства Нідерландів та виконуються учасниками бойових дій та волонтерами
- 7. м. Рубіжне Луганської області** – ініціатор – громадська організація «Спілка ветеранів АТО м. Рубіжне». Зараз проходять перемовини з місцевою владою щодо виділення приміщення. Це буде відкритий простір для ветеранів та громадських організацій, що працюють у сфері ветеранських справ. Серед послуг заплановано: надання психологічної допомоги, юридичних консультацій, допомоги з працевлаштування, проведення заходів, спортзал, національно-патріотичне виховання.

*У процесі створення.
Ветеранський простір Хмільниччини.*

*У процесі створення.
Центр ветеранів АТО та їхніх сімей «ПОРУЧ»,
м. Покровськ*

*У процесі створення.
Дім ветерана,
м. Тернопіль*

Як показують результати дослідження найголовнішим чинником сталості створених просторів, їхньої успішності є те, що ініціюють створення їх ветерани та волонтери АТО в регіонах. Саме їхня мотивація, активна позиція, бажання допомагати та лобювання питання перед місцевою владою є передумовою сталості існування просторів, навіть за відсутності фінансування.

РОЗУМІННЯ СТРАТЕГІЇ, СТАНДАРТІВ РОБОТИ, СТРУКТУРИ ВETERАНСЬКИХ ПРОСТОРІВ, ЦЕНТРІВ ПІДТРИМКИ ВETERАНИВ І ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

Для надання практичної та методичної допомоги органам місцевого самоврядування, а також організаціям громадянського суспільства, їх об'єднанням, впровадження найефективніших засобів реабілітації та психосоціальної адаптації Наказом Мінветеранів від 13.01.2020 р. № 8 були затверджені Методичні рекомендації щодо створення та діяльності ветеранських просторів (далі – Методичні рекомендації)¹.

Методичні рекомендації визначають напрями, яких рекомендовано дотримуватися при створенні просторів. Зокрема, просторам варто включати в свою діяльність:

- надання психологічної допомоги;
- надання правової допомоги;
- проведення заходів для підвищення професійного рівня, профорієнтації;
- створення бізнес інкубатора для ветеранів;
- організація занять спортом та проведення фізкультурно спортивної реабілітації;
- організація роботи мобільних груп допомоги;
- організація діяльності регіонального тренінгового центру;
- функціонування центру дозвілля.

Ці функції повністю або частково реалізуються в усіх просторах. Основна причина, яка не дає можливості реалізувати всі ці функції – відсутність достатнього для цього фінансування. Крім того, ветеранські простори тяжіють до певної спеціалізації – надання пріоритету окремим видам діяльності, що виходять найкраще та щодо яких існує запит у спільноті.

Основні функції (послуги) просторів відображені в Додатку 1 до цього звіту – Каталогі ветеранських просторів.

¹ Методичні рекомендації щодо створення та діяльності ветеранських просторів, затверджені Наказом Мінветеранів від 13.01.2020 р. № 8 – електронний документ.

Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0008917-20#Text>

У даній таблиці узагальнена інформація щодо послуг, що надаються ветеранськими просторами.

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ	
Ветеранський простір «ТЕРИТОРІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ» (м. Вінниця)	<ul style="list-style-type: none">• надання психологічної допомоги• надання правової допомоги• проведення заходів для підвищення професійного рівня, професійної переорієнтації• організація занять спортом та проведення фізкультурно-спортивної реабілітації• функціонування Жіночого клубу• створення бізнес інкубаторів для ветеранів• організація роботи мобільних груп допомоги• організація діяльності регіонального тренінгового центру• функціонування центру дозвілля для цільової групи, проведення занять для дітей• моніторинг, аналіз, підготовка аналітичних документів та організація і проведення адвокаційних кампаній для забезпечення прав цільової групи.
VETERAN HUB ВІННИЦЯ (м. Вінниця)	<ul style="list-style-type: none">• юридичні послуги• психологічна підтримка• допомога з працевлаштування та започаткування власної справи.
СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР «4.5.0» (м. Хмільник)	<ul style="list-style-type: none">• фізична та психологічна реабілітація• групи з єдиноборств – зендокай, карате-до• спортивні змагання• послуги масажу• тренінги, зокрема з тактичної медицини• дитячий гурток зеленого туризму «Школа виживання»• уроки національно-патріотичне виховання дітей та молоді.
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ	
ЦЕНТР ДОПОМОГИ ВЕТЕРАНАМ ВІЙНИ «4.5.0» (м. Луцьк)	<ul style="list-style-type: none">• мобільна група або група швидкого реагування• психологічна реабілітація• суспільні заходи за участю ветеранів• арт-терапія.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

**VETERAN HUB
ДНІПРО**
(м. Дніпро)

- юридичні послуги
- психологічна підтримка
- допомога з працевлаштування
- започаткування власної справи.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

**Центр ветеранів АТО
та їхніх сімей «ПОРУЧ»**
(м. Краматорськ)

- юридичні послуги
- психологічна підтримка
- розвиток ветеранського бізнесу
- практики коучингу та менторства
- заняття у спортзалі
- родинні, дитячі заходи
- походи у гори, сплави #адреналінопригоди
- Поруч, розвиток громадянської свідомості Школа #Я_Громада.

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

ДІМ ВЕТЕРАНА
(м. Житомир)

- психологічна допомога
- робота з сім'ями загиблих
- юридичні консультації
- проведення заходів арт-терапії для ветеранів та членів їхніх сімей
- організація дитячого дозвілля для дітей ветеранів, військово-вослужбовців, дітей загиблих
- бізнес тренінги для ветеранів, які планують відкрити власну справу
- майданчик для волонтерських проєктів
- проведення конференцій та тренінгів.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

**Бандерівський схрон:
ЦЕНТР ДЛЯ
УЧАСНИКІВ АТО
ТА ЇХНІХ СІМЕЙ**
(с. Клубівці)

- фізичне відновлення
- психологічна допомога
- соціальна адаптація
- трудо- та арт-терапія
- організація дозвілля.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ та м. КИЇВ

VETERAN HUB МОБІЛЬНИЙ ОФІС (Київська область)	<ul style="list-style-type: none">• юридичні консультації• психологічну підтримку• консультації з пошуку роботи.
VETERAN HUB КИЇВ (м. Київ)	<ul style="list-style-type: none">• юридична підтримка та консультації• психотерапія• медіація конфліктів• робота з собаками-терапевтами• працевлаштування• HR-консультації• підтримка при відкритті власної справи• консультації для підприємців.
ЯРМІЗ: Центр реабілітації та реадаптації учасників АТО та ООС (м. Київ)	<ul style="list-style-type: none">• спортивний простір• сеанси масажу• виїзні спортивні активності• танцювальні класи• індивідуальні психологічні консультації, групові терапії• освітні та тренінгові програми• супровід та підтримка на шляху побудови власної кар'єри• створення освітньої та творчої платформи, проєкт «КреативЯрмізХаб»• тренінги на різні актуальні питання соціального спрямування• робота історичного та філософського дискусійного клубу, мовного клубу• патріотичне виховання молоді «Україну треба любити».

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Реабілітаційний центр «БЕРЕЖА» (м. Рубіжне)	<ul style="list-style-type: none">• соціально-психологічні тренінги• індивідуальна психологічна допомога• заняття з неформальної освіти• трудотерапія• апітерапія• проведення масових заходів.
Ветеранський простір (м. Рубіжне)	<ul style="list-style-type: none">• надання психологічної допомоги• юридичних консультацій• допомога з працевлаштування• проведення заходів• спортзал• національно-патріотичне виховання.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Креативно-суспільний простір STB city Hub
(м. Старобільськ)

- соціально-психологічна реабілітація
- майстер-класи
- фотовиставки
- спортивні заняття
- показ фільмів
- проведення тематичних зустрічей
- літній табір для дітей.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

БУДИНОК ВОЇНА, комунальний заклад Львівської обласної ради
(м. Львів)

- юридична, психологічна підтримка
- інформаційно-консультаційні
- соціальні, культурно-просвітницькі
- здобуття нових компетенцій
- дозвільні заходи.

Львівський центр надання послуг учасникам бойових дій, комунальна установа Львівської міської ради
(м. Львів)

- консультативна допомога, сприяння учасникам АТО щодо отримання необхідних документів, оформлення пільг та соціальних гарантій
- інформаційні, соціальні, психологічні та юридичні послуги бійцям та їхнім сім'ям
- допомога у працевлаштуванні
- скерування на оздоровлення
- організація освітніх, культурних та розважальних заходів і проєктів.

РеХаб: Перший жіночий ветеранський простір
(м. Львів)

- профілактика, діагностика, лікування проблем зі здоров'ям,
- психологічна підтримка і реабілітація,
- організація освітніх лекцій на різну тематику,
- проведення майстер-класів, творчих мистецьких заходів.

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Міський центр підтримки ВПО та ветеранів АТО, комунальна установа Миколаївської міської ради
(м. Миколаїв)

- соціальна, психологічна допомога,
- заняття в спортивній залі,
- юридичне консультування,
- професійна переорієнтація та сприяння у розвитку власної справи,
- захист прав людини.

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

Veterans Hub ODESA
(м. Одеса)

- психологічна допомога
- профорієнтація та допомога у відкритті власної справи
- юридична підтримка
- спортивна реабілітація
- дитяче дозвілля та програми розвитку
- групи «рівний-рівному»
- підтримка ініціатив громадських об'єднань
- освітні програми
- арт-терапія, кіберспорт
- коворкінг, клубна робота
- Театральний простір «4.5.0».

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ

**«ВЕТЕРАНСЬКИЙ ПРОСТІР»,
комунальний заклад
Рівненської обласної
ради**
(м. Рівне)

- інформаційні послуги
- консультативні послуги
- психологічна допомога
- соціальний супровід
- допомога з працевлаштування
- перенаправлення.

**БУДИНОК ВЕТЕРАНІВ
РІВНЕ**
(м. Рівне)

- соціальна адаптація
- арт-терапія
- проведення тренінгів
- проведення командних заходів.

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

**ЦЕНТР УЧАСНИКІВ
БОЙОВИХ ДІЙ,
комунальна установа
Сумської міської ради**
(м. Суми)

- соціальна підтримка
- психологічна допомога (груповою, індивідуальною)
- юридичне консультування
- амбулаторне консультування лікарів (терапевта, невролога, фізіотерапевта психотерапевта), бальнеологія, електролікування, оздоровчий масаж
- організація дозвілля.

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ

**«БУДИНОК
ВЕТЕРАНІВ»
імені Євгена
Подольчука**
(м. Черкаси)

- психологічні послуги
- юридичні послуги
- проводять заходи для захисників України, їхніх родин та родин загиблих.

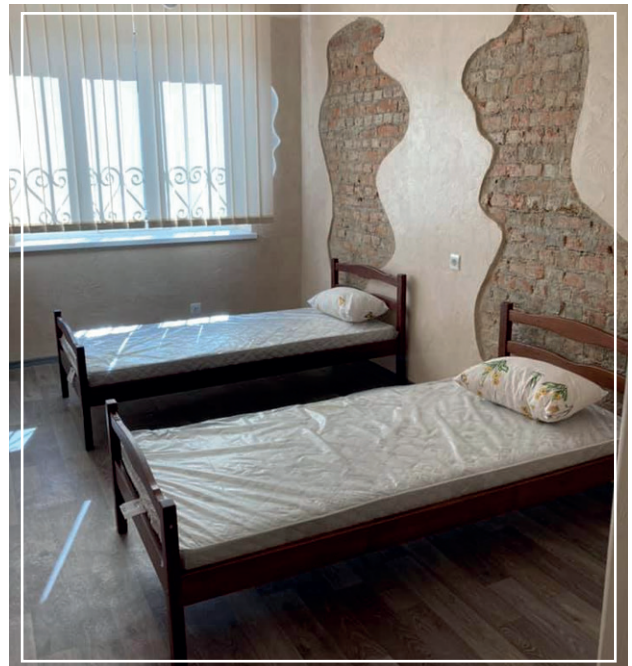

Стандартними практично для всіх просторів є надання психологічних послуг, юридичних консультацій. Досить часто простори консультують з приводу працевлаштування та відкриття власної справи, а також впроваджують заходи спортивної реабілітації. Простори є майданчиками для проведення суспільних заходів, інколи вони займаються національно-патріотичним вихованням.

Те, що простори надають послуги достатньої якості, підтверджує попит на них. Тому, спираючись на вже наявний досвід надання послуг, застосовані просторами практики, варто розробити та впровадити стандарти надання послуг. Це допоможе імплемувати якісні послуги по всій країні та сприятиме вирівнюванню можливостей ветеранів, які проживають в різних регіонах.

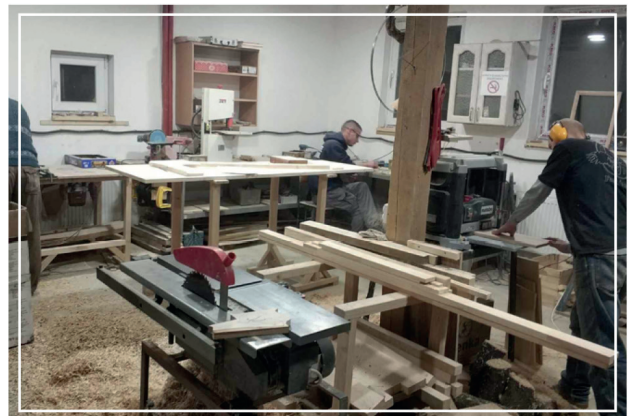
Спортивна зала. ЯРМІЗ: Центр реабілітації та реадптації учасників АТО та ООС, м.Київ

Хостел. БУДИНОК ВЕТЕРАНІВ імені Євгена Подолянчука, м. Черкаси

Масажний кабінет. Ветеранський простір «ТЕРИТОРІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ», м. Вінниця

Майстерня. БАНДЕРІВСЬКИЙ СХРОН: Центр для учасників АТО та їхніх сімей, м. Івано-Франківськ

За результатами моніторингових візитів і вивчення діяльності просторів, їх результатів і ефективності варто відмітити наступні найкращі практики, які, на нашу думку, мають бути масштабовані по всій Україні:

БУДИНОК ВОЇНА, комунальний заклад Львівської обласної ради (м. Львів) відрізняється можливістю проводити масштабні заходи, адже має великі приміщення. Там також є власний музей російсько-української війни. Серед основних і гарно налаштованих напрямів роботи – патріотичне виховання молоді.

Центр сприяння учасникам АТО/ООС при Хмельницькій ОДА не має великих приміщень або значних ресурсів, однак завдяки наполегливій роботі команди центру створено прототип реєстру ветеранів. Центр веде облік всіх ветеранів області, включаючи інформацію про сімейний стан, матеріальне забезпечення та потреби. Працівниця центру, яка вже довгий час працює на волонтерських засадах, працює як гаряча лінія для ветеранів та займається вирішенням усіх питань соціального захисту.

БУДИНОК ВЕТЕРАНІВ РІВНЕ (м. Рівне) може поділитися практикою організації арт-терапії, яка була відомою не тільки в Україні, а й за її межами ще до створення Будинку ветеранів. Так, на базі Рівненського обласного госпіталю ветеранів війни в Клевані ветеранів з дуже складними травмами залучали до малювання, навчали їх, організовували виставки та продажі картин. Це допомагало реабілітації та підтримувало фінансово.

ЦЕНТР ДОПОМОГИ ВЕТЕРАНАМ ВІЙНИ «4.5.0» (м. Луцьк) забезпечує функціонування групи швидкого реагування для надання психологічної допомоги учасникам антитерористичної операції, які опинились в складних життєвих обставинах. Центр застосував унікальну практику за принципом «рівний – рівному» (наявність в групі реагування ветерана, якому ця група допомогла подолати проблеми). Це значною мірою покращило протидію суїцидам в області.

ЦЕНТР УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ, комунальна установа Сумської міської ради (м. Суми) – на базі ветеранського просторів центрів надання адміністративних послуг, що спеціалізується на ветеранах. Це значною мірою полегшує отримання ветеранами державних послуг.

Центр ветеранів АТО та їхніх сімей «ПОРУЧ» (м. Краматорськ) – на базі ветеранського простору працює соціальне підприємство – кав'ярня «Поруч», 80% прибутку від діяльності якої йде на підтримку центру. Крім того, центр готує до відкриття ще одне соціальне підприємство – хостел, послуги якого будуть доступні для всіх бажаючих, а для ветеранів – безкоштовно. Отриманий прибуток також буде направлятися на підтримку центру. За задумом це підвищить мобільність ветеранів, особливо, якщо ця практика буде впроваджена в інших регіонах країни.

ДІМ ВЕТЕРАНА (м. Тернопіль) – ветеранський простір в процесі створення (ведеться ремонт). Особливим є те, що фінансування буде здійснюватися за підтримки соціального бізнесу ветеранів – піцерії «Партизано».

Таким чином, ветеранські простори вже напрацювали вдалі практики допомоги та діяльності. Це варто формалізувати у вигляді стандартів роботи ветеранських просторів.

Щодо подальших стратегій розвитку ветеранських просторів – тут варто відмітити відсутність формалізованих (задокументованих) стратегій. Однак, розуміючи спільність цілей просторів, засобів досягнення варто пропонувати їх об'єднання та розвиток як неформальної коаліції. Таким чином їх вплив посилиться, а діяльність стане помітнішою. Крім того, така коаліція буде здатна впроваджувати стандарти послуг просторів, здійснювати контроль їх виконання засобами саморегулювання.

ВЕТЕРАНСЬКІ ПРОСТОРИ І ДЕРЖАВА

Передумовою діяльності ветеранських просторів можна вважати заходи, що містилися в Указі Президента України від 18 березня 2015 року № 150 «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників анти-терористичної операції», що передбачав, крім іншого, – сприяння роботі центрів допомоги учасникам АТО/ООС як допоміжних органів та залучення до діяльності таких центрів представників громадськості. Звісно, створені на виконання цього Указу центри не можна назвати ветеранськими просторами з урахуванням ідеї «майданчика для спілкування», однак, вони були «першою версією» сучасних просторів. Напрацювання центрів варто включати в діяльність просторів там, де це можливо.

Питання підтримки безпосередньо ветеранських просторів стало темою державної політики у 2019 році. Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена Постановою від 29 вересня 2019 р. № 849² та схвалена Постановою Верховної Ради України 4 жовтня 2019 р. № 188-IX засобом досягнення цілі «Ветерани війни повернулися до повноцінного мирного життя та стали перевагою для суспільства, а не його проблемою» передбачала розбудову мережі «ветеранських просторів», що працюватимуть за принципом «рівний – рівному» та будуть «єдиним вікном» надання послуг ветеранам, а також через надання послуг в режимі онлайн за допомогою системи «Е-ветеран». За цією програмою ветеранські простори – це комунікаційні майданчики між державними і недержавними структурами, які надаватимуть сервіси ветеранам та їхнім родинам. Також, у рамках цих закладів заплановано роботу мобільних груп, метою яких є забезпечення надання послуг у кожному без виключення населеному пункті. У результаті ветерани отримують комплекс послуг з психосоціальної адаптації, профорієнтації, юридичних консультацій та профілактики конфліктних ситуацій в родинах.

Ситуація змінилася після зміни уряду. Незважаючи на значні досягнення ветеранської спільноти в питаннях розвитку ветеранських просторів, наявність попиту на їхні послуги, ефективність їхньої роботи, новий План пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затверджений розпорядженням КМУ від 24 березня 2021 р. № 276-р, не містить заходів щодо розвитку ветеранських просторів.

² Постанова КМУ від 29 вересня 2019 р. № 849 Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/849-2019-п#Text>

У той же час, простори можуть залучатися до виконання державних стратегій і програм, направлених на реінтеграцію ветеранів, зокрема, визначені наступними нормативними документами:

1. Указ Президента України від 23 серпня 2019 р. № 621 «Про День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України» і від 14 жовтня 2014 р. № 806 «Про День захисника України» щодо вшанування пам'яті захисників, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України;
2. Указ Президента України від 18 травня 2019 р. № 286 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» щодо залучення ветеранів війни до сфери національно-патріотичного (військово-патріотичного) виховання у навчальних закладах, зокрема через програму підвищення кваліфікації для викладання відповідних дисциплін;
3. Указ Президента України від 23 серпня 2020 року № 342 «Питання розвитку національної системи фізкультурноспортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни» щодо розроблення та реалізації щорічних місцевих планів заходів, спрямованих на розвиток системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їхніх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни;
4. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 щодо:
 - забезпечення виконання програм перекваліфікації та професійного розвитку ветеранів війни та членів їхніх сімей;
 - стимулювання розвитку підприємницької ініціативи серед ветеранів війни та членів їхніх сімей;
 - забезпечення можливості для професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації ветеранів війни та членів їх сімей з урахуванням економічних особливостей регіонів та актуальних потреб ринку праці.

ВЕТЕРАНСЬКІ ПРОСТОРИ І МІСЦЕВІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Головними партнерами при створенні ветеранських просторів для ініціативних груп практично завжди виступають місцеві органи влади. Їх допомога варіюється від виділення приміщення до забезпечення повного фінансування просторів, які створюються як комунальні установи.

Зокрема, таких комунальних установ виявлено 6:

1. Львівська область – Будинок воїна;
2. Львівський центр надання послуг учасникам бойових дій – комунальна установа Львівської міської ради;
3. Миколаївська область – Міський центр підтримки ВПО та ветеранів АТО – комунальна установа Миколаївської міської ради;
4. Рівненська область – «Ветеранський Простір» – комунальний заклад Рівненської обласної ради;
5. Сумська область – Центр учасників бойових дій – комунальна установа Сумської міської ради;
6. Кіровоградська область КЗ «Обласний ресурсний центр з питань допомоги учасникам АТО та ВПО».

У цьому випадку місцеві органи влади беруть на себе обов'язок фінансувати оплату комунальних послуг, заробітні плати основному персоналу та інші витрати, пов'язані з постійною діяльністю просторів.

Часто ті простори, що не мають постійного фінансування, прагнуть перетворитися в комунальні установи для забезпечення їхньої фінансової стійкості. Єдина причина, яка може зупинити такі наміри – залежність від місцевої влади, яка в будь-який момент може змінити нелояльного керівника.

Донецька обласна військово-цивільна
адміністрація

м.Хмельницький

У наступній таблиці надана вибірка з програм місцевих бюджетів, яка містить заходи до виконання яких можуть бути залучені простори. Якщо узагальнити інформацію з таблиці, структурованої за областями, це можуть бути наступні напрями:

1. у рамках програм соціальної підтримки учасників АТО/ООС, родин загиблих, померлих, зниклих безвісти учасників АТО/ООС та Героїв Небесної Сотні: надання психологічної підтримки, організація та проведення заходів з сімейного дозвілля, надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги, забезпечення функціонування групи швидкого реагування для надання психологічної допомоги, сприяння зайнятості (у тому числі сприяння працевлаштуванню, професійній підготовці, перепідготовці, підвищенню кваліфікації) тощо;
2. у рамках програм підтримки підприємництва: створення на базі простору центру підтримки малого і середнього бізнесу, організація та проведення семінарів, тренінгів, воркшопів тощо, а також зустрічей з бізнес-тренерами та підприємцями, розповсюдження інформації про підтримку підприємництва;
3. у рамках програм сприяння зайнятості населення: організація навчання для підвищення конкурентоспроможності учасників на ринку праці.
4. у рамках програм розвитку фізичної культури і спорту: організація залучення ветеранів, у тому числі з інвалідністю, до систематичних занять з фізичної культури, фізкультурно-спортивної реабілітації та спорту; організація та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів; забезпечення підготовки та участі ветеранів з інвалідністю у спортивних заходах всеукраїнського та міжнародного рівня;
5. у рамках програм підтримки молоді: розвиток волонтерства серед молоді, реалізація проєктів національно-патріотичного виховання;
6. у рамках програм сприяння розвитку громадянського суспільства: участь у конкурсах проєктів організацій громадянського суспільства.

Хмельницька обласна рада

Хмельницька обласна державна адміністрація

Програми місцевого бюджету та заходи програм, до виконання яких можуть залучатися ветеранські простори

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна комплексна цільова програма підтримки учасників антитерористичної операції/ операції об'єднаних сил, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) учасників антитерористичної операції/операції об'єднаних сил на 2016–2021 роки, рішення № 705 04.12.18, що включає:

- залучення фахівців фізичної реабілітації до реабілітаційного процесу;
- надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги особам, беруть (брали) участь в АТО/ООС та членам їхніх сімей;
- надання психологічної підтримки учасникам АТО/ООС та членам їхніх сімей;
- здійснення соціальної адаптації учасників АТО/ООС та членів їхніх сімей, членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС шляхом організації та проведення заходів з сімейного дозвілля;
- організація заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності учасників АТО/ООС на ринку праці.

Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2020, рішення № 702 від 04.12.2018 та Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2021, рішення № 18 від 24.12.2020 включає:

- впровадження та розвиток інноваційних проектів надання допомоги і підтримки учасникам АТО/ООС, а також сімей героїв Небесної Сотні;
- здійснення заходів розвитку сімейного дозвілля, психологічного сімейного розвантаження членів сімей учасників АТО/ООС, загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, а також сімей героїв Небесної Сотні.

Цільова соціальна Програму розвитку фізичної культури і спорту у Вінницькій області на 2016–2020 роки, рішення № 49 від 11.02.2016 включає:

- забезпечення участі спортсменів-інвалідів області у Всеукраїнських змаганнях з видів спорту інвалідів, відповідних нозологій (чемпіонати України, Кубки України та інших);
- сприяння участі членів збірних команд області і України у міжнародних спортивних змаганнях з олімпійських та неолімпійських видів спорту серед спортсменів різних вікових груп та ветеранів шляхом надання їм фінансової підтримки для здійснення відрядження на змагання і підготовки до них (проведення навчально-тренувальних зборів, придбання спортивного обладнання, інвентарю, екіпіровки тощо);
- сприяння залученню населення з інвалідністю до систематичних занять з фізичної культури, фізкультурно-спортивної реабілітації та спорту тощо.

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ

Регіональна програма підтримки учасників антитерористичної операції та членів їхніх сімей на 2020–2022 роки, рішення № 25/4 від 24.10.2019 включає:

- забезпечення роботи обласного мобільного соціального офісу;
- забезпечення функціонування групи швидкого реагування для надання психологічної допомоги учасникам антитерористичної операції, які опинились в складних життєвих обставинах;
- сприяння статутній діяльності громадських (ветеранських) організацій учасників антитерористичної операції та членів їхніх сімей.

Регіональна цільової програми соціального захисту населення на 2019–2022 роки, рішення № 22/3 від 20.12.2018 включає:

- фінансову допомогу громадським організаціям ветеранів на здійснення статутної діяльності та для здійснення заходів організаціями, що об'єднують осіб з інвалідністю.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2021 рік, рішення № 100/5-21 від 05.02.2021:

- надання фінансової підтримки обласним громадським організаціям осіб з інвалідністю і ветеранів, діяльність яких має соціальну спрямованість;
- створення системи психологічної, соціальної та фізичної реабілітації для населення, яке постраждало внаслідок воєнного конфлікту.

Регіональна цільова соціальна програма «Молодь і сім'я Донеччини 2021–2025 роки», рішення № 63/5-21 від 05.03.2021:

- проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1049.

Регіональна цільова програма розвитку фізичної культури і спорту в Донецькій області на 2017–2021 роки, рішення № 1181 від 26.12.2016:

- організація та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів серед учасників АТО, військових формувань та за їхньої участі.

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

Програма соціальної підтримки учасників АТО/ООС, родин загиблих, померлих, зниклих безвісти учасників АТО/ООС та Героїв Небесної Сотні на 2021 рік, рішення № 31 від 24.12.2020:

- проведення заходів у рамках відзначення визначних та пам'ятних дат;
- проведення культурно-мистецьких заходів з дозвілля ветеранів війни та членів їхніх сімей, сімей загиблих, померлих, зниклих безвісти ветеранів війни;
- проведення спортивно-масових заходів за участю ветеранів війни та членів їхніх сімей, сімей загиблих, померлих, зниклих безвісти ветеранів війни.

Програма економічного і соціального розвитку Житомирської області на 2021 рік, рішення № 15 від 24.12.2020:

- сприяння зайнятості осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню (учасників АТО та ООС, вимушено переміщених осіб, осіб з інвалідністю тощо);
- забезпечення надання профорієнтаційних послуг особам, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню;
- організація професійного навчання зареєстрованих безробітних відповідно до потреб ринку праці, в т. ч. вимушено переміщених осіб та учасників бойових дій;
- виконання заходів щодо медичної, психологічної, професійної реабілітації та соціальної адаптації учасників антитерористичної операції та громадян, які прибувають з тимчасово окупованої території;
- реалізація соціальних проєктів та ініціатив інститутів громадянського суспільства (конкурси, гранти).

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Програма соціально-економічного розвитку Закарпатської області на 2021 рік, рішення № 42 від 17.12.2020:

- посилення інституційної спроможності організацій громадянського суспільства;
- здійснення профорієнтаційних заходів для населення, у тому числі безробітних,
- з урахуванням тенденцій розвитку ринку праці і моніторингу кадрової потреби економіки області, з використанням новітніх технологій; надання сучасних профорієнтаційних послуг
- з питань розвитку навичок самовизначення, самомотивації, самостійного планування кар'єри для різних категорій клієнтів служби зайнятості.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Цільова програма розвитку фізичної культури і спорту в Запорізькій області на 2017–2021 роки, рішення № 58 від 26.01.2017:

- організація та проведення фізкультурно-спортивної реабілітації засобами гідрокінезотерапії;
- організація та проведення офіційних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів зі спорту ветеранів. Забезпечення участі ветеранів спорту у Всеукраїнських та міжнародних змаганнях;
- забезпечення підготовки та участі спортсменів області у спортивних заходах всеукраїнського та міжнародного рівня з олімпійських, неолімпійських видів спорту та видів спорту інвалідів.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна програма підтримки сімей загиблих, постраждалих учасників Революції Гідності, учасників бойових дій, осіб, які перебувають чи перебували у складі добровольчих формувань, що утворилися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, та інших громадян, які залучалися і брали безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення, чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення на 2019–2021 роки, рішення № 1259-28/2014 від 06.06.2014 р.:

- організація сімейного відпочинку постраждалих учасників Революції Гідності та членів сімей загиблих під час Революції Гідності, АТО/ООС, членів сімей загиблих учасників АТО/ООС, осіб, які перебувають чи перебували у складі добровольчих формувань, що утворилися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України;
- підтримка діяльності громадських об'єднань, установ, організацій та фахівців, які надають послуги з фізкультурно-спортивної реабілітації та реадaptaції учасників АТО/ООС.

Обласна комплексна програма соціального захисту населення Івано-Франківської області на 2017–2021 роки, рішення № 402 12/2016 від 23.12.2016 р.:

- фінансова підтримка громадських об'єднань.

Обласна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури та спорту на 2017–2021 роки, рішення № 404-12/2016 від 23.12.2016 р.:

- залучення населення з обмеженими можливостями до систематичних занять з фізичної культури і спорту, організація та проведення відповідних заходів серед інвалідів;
- забезпечення участі спортсменів-інвалідів у національних та міжнародних змаганнях, матеріального стимулювання переможців та призерів вказаних змагань.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Київська обласна програма розвитку фізичної культури та спорту «Київщина спортивна» на 2017–2021 роки, рішення № 291-14-VII від 19.05.2017:

- забезпечення проведення: обласних змагань, спортивно-масових заходів (чемпіонати, кубки, турніри, спортивні фестивалі, спартакіади, спортивні ігри); навчально-тренувальних зборів з олімпійських та неолімпійських видів спорту, спорту інвалідів та ветеранів, учнівської та студентської молоді.

Київська обласна цільова Програма «Турбота» на 2021–2025 рр., рішення № 040-01-VIII від 24.12.2020:

- надання фінансової підтримки громадським організаціям ветеранів, осіб з інвалідністю, діяльність яких має соціальну спрямованість, для виконання (реалізації) програм (проектів, заходів) – за результатами конкурсу.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області на період до 2021 року, рішення № 495-23 від 10.10.2018:

- проведення тренінгів для МСП із підготовки грантових та кредитних заявок;
- щорічна інвентаризація вільних земельних ділянок та площ виробничого призначення, розміщення інформації про них у відкритому доступі на офіційних Інтернет-ресурсах та ЗМІ для діючих та потенційних підприємців;
- проведення навчань та тренінгів для власників і менеджерів МСП із менеджменту, маркетингу, планування діяльності у сфері управління витратами, податками, бухгалтерського обліку тощо на засадах державно-приватного партнерства.

місто КИЇВ

Міська цільова програма «Сприяння розвитку громадянського суспільства у м. Києві на 2020–2022 роки, рішення № 452/8025 від 12.12.2019:

- програма передбачає проведення конкурсу щодо визначення проектів організацій громадянського суспільства, для реалізації яких надаються бюджетні кошти «Громадська перспектива: прозора влада та активна громада».

Міська цільова програма «Соціальне партнерство» на 2019–2021 роки, рішення № 165/6821 від 28.02.2019:

- фінансова підтримка громадських організацій, діяльність яких має соціальну спрямованість, на виконання (реалізацію) розроблених ними проектів, спрямованих на підвищення рівня соціального захисту окремих категорій населення.

КИРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна комплексна програма соціальної підтримки учасників АТО/ООС, членів їхніх сімей, сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, постраждалих учасників Революції Гідності, учасників-добровольців, які брали участь у захисті територіальної цілісності та державного суверенітету на Сході України та увічнення пам'яті загиблих (померлих) ветеранів у Кіровоградській області на 2021–2025 роки, рішення № 56 від 19.02.2021:

- забезпечення соціальної підтримки та адаптації учасників АТО/ООС, членів їхніх сімей, сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, постраждалих учасників Революції Гідності, учасників-добровольців;
- сприяння зайнятості учасників АТО/ООС та забезпечення земельними ділянками;
- патріотичне виховання молодого покоління;
- увічнення пам'яті загиблих (померлих) ветеранів.

Стратегія розвитку Кіровоградської області на період до 2027 року, рішення № 743 від 12.03.2020 серед планових заходів на період 2021–2023:

- озбудова Центру «Ветеранський простір Кіровоградщини», а саме:

- Створення центру «Ветеранський простір» та оснащення його належним обладнанням. Придбання 6 ноутбуків, 2 ігрових приставок, кухонної техніки, тренажерів, спортивного інвентаря.
- Проведення щотижневих індивідуальних та групових психологічних тренінгів (спілкування) для ветеранів, дітей та родин загиблих.
- Проведення щомісячних освітніх мотиваційних лекцій.
- Проведення поточних юридичних консультацій для ветеранів, членів їхніх родин, родин загиблих.
- Створення освітніх програм (додаткові знання та навички для ветеранів).
- Проведення курсів з англійської мови, української мови, комп'ютерної грамотності (1 група на семестр). Навчання для 450 осіб зазначеної категорії.
- Створення трьох мобільних груп (юрист, психолог, ветерани у складі групи).
- Надання виїзної допомоги у віддалених населених пунктах області (двічі на місяць).

Програма економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2021 рік, рішення № 14 від 23.12.2020:

- надання послуг з психологічної реабілітації та професійної адаптації;
- забезпечення функціонування комунального закладу «Обласний ресурсний центр з питань допомоги учасникам антитерористичної операції та внутрішньо переміщеним особам»;
- організація надання допомоги учасникам АТО/ООС з проблемних питань;
- вивчення стану задоволення потреб членів сімей загиблих учасників АТО/ООС;
- надання соціальної та/або психологічної підтримки внутрішньо переміщених осіб, організації надання їм допомоги з урахуванням визначених потреб.

Обласна програма освітнього та культурного розвитку області на період до 2024 року, рішення № 782 від 12.06.2020:

- проведення заходів щодо професійної адаптації, реабілітації ветеранів АТО/ООС та патріотичного виховання учнівської молоді, а саме – реалізація соціально-освітнього проекту «Резонатор».

Обласна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2021 року, рішення № 408 від 22.12.2017:

- організацію та проведення заходів серед військовослужбовців та ветеранів, які зазнали травм, поранень або захворювань під час або внаслідок виконання службового обов'язку.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Регіональна цільова програма розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва на 2021–2023 роки. Розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації, рішення № 205 від 30.03.2021:

- створення 6 центрів підтримки бізнесу на базі громадських організацій.

Регіональна цільова програма «Молодь Луганщини» на 2021–2025 роки, рішення № 30 від 28.01.2021:

- надання консультаційних послуг, тренінгів, навчання з питань підприємництва, щодо відкриття власної справи.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Комплексна програма соціальної підтримки у Львівській області учасників АТО (ООС) та їхніх родин, бійців-добровольців АТО, а також родин Героїв Небесної Сотні на 2021–2025 роки, рішення № 53 від 23.02.2021:

- психологічна підтримка та подолання наслідків травмуючих подій учасників АТО (ООС).

Комплексної програми розвитку фізичної культури та спорту Львівщини на 2021–2025 роки, рішення № 74 від 23.02.2021:

- організація та проведення заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації учасників АТО/ООС;
- організація та проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів серед осіб з інвалідністю.

Регіональної програми сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Львівській області на 2021–2025 роки, рішення № 67 від 23.02.2021:

- підтримка на конкурсних засадах проєктів і заходів інститутів громадянського суспільства;
- проведення заходів, спрямованих на організаційний розвиток інститутів громадянського суспільства;
- проведення тренінгових програм для інститутів громадянського суспільства та фахівців, відповідальних за комунікацію з громадськістю в громадах.

Програма сприяння інноваційному та науково-технологічному розвитку у Львівській області на 2021–2025 роки, рішення № 85 від 16.03.2021:

- підтримка інноваційних проєктів соціального й іншого розвитку області та територіальних громад.

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Програма розвитку малого і середнього підприємництва у Миколаївській області на 2021–2023 роки, рішення № 4 від 23.12.2020:

- проведення тренінгів для відкриття або розвитку власної справи учасником АТО/ООС, допомога в підготовці та супроводженні проєктів учасників АТО, які підтримуються коштом обласного бюджету на конкурсній основі;
- популяризація соціальної відповідальності.

Програма розвитку фізичної культури і спорту в Миколаївській області на 2019–2022 роки, рішення № 10 від 21.12.2018:

- підтримка розвитку системи спортивної реабілітації учасників АТО;
- створення відділення фізкультурно-спортивної реабілітації учасників АТО;
- здійснення фізкультурно-спортивної реабілітації учасників бойових дій, осіб з інвалідністю.

Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2027, рішення № 2 від 23.12.2020:

- розвиток мережі «Ветеранських просторів» та створення мобільного офісу (ветераномобіль) для надання послуг учасникам бойових дій.

Програма зайнятості населення Миколаївської області на період до 2023 року, рішення № 25 від 23.12.2020:

- проведення семінарів та тренінгів, які мотивують до вибору цивільної професії.

Програма підтримки та розвитку молоді Миколаївщини на 2021–2023 роки, рішення № 32 від 23.12.2020:

- підвищення рівня культури волонтерства серед молоді;
- активізація залучення молоді до ухвалення рішень;
- функціонування школи молодіжних стартапів та краудфандінгу «RiStar» та інших платформ;
- проведення конкурсу проєктів для надання фінансової підтримки.

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна програма розвитку освіти Одещини на 2019–2021 роки, рішення № 836-VII від 21.12.2018:

- підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації посадових осіб та працівників органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, працівників державних підприємств, установ, організацій, учасників бойових дій та військово-вослужбовців області.

Обласна комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту в Одеській області на 2018–2021 роки, рішення № 581-VII від 21.12.2017:

- проведення заходів фізкультурно-спортивної реабілітації учасників АТО та ООС;
- підготовку та участь спортсменів у спортивних заходах місцевого та всеукраїнського рівня з видів спорту інвалідів;
- підготовку та участь спортсменів, членів збірних команд України у спортивних заходах міжнародного рівня з видів спорту інвалідів (Паралімпійських, Дефлімпійських Іграх, чемпіонатах світу і Європи, кубках світу, Юнацьких Дефлімпійських іграх);
- проведення заходів фізкультурно-спортивної реабілітації людей з інвалідністю.

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

Комплексна програма комунікацій влади з громадськістю та розвитку інформаційної сфери в Полтавській області на 2021–2023 роки, рішення № 40 від 29.12.2020:

- проведення щорічно конкурсу проектів громадських організацій, їх фінансування та створення умов для впровадження.

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна комплексна програма соціальної підтримки учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, на 2019–2022 роки, рішення № 1368 від 14.06.2019:

- забезпечення соціального супроводу та надання соціальних послуг сім'ям з дітьми учасників, в тому числі членів сімей загиблих (померлих) учасників, відповідно до потреб;
- сприяння зайнятості (у тому числі сприяння працевлаштуванню, професійній підготовці, перепідготовці, підвищенню кваліфікації) та соціальної підтримки осіб, які брали участь у захисті територіальної цілісності та державного суверенітету на Сході України (учасників та ветеранів війни – добровольців).

Програма зайнятості населення Рівненської області на 2018–2022 роки, рішення № 940 від 18.05.2018:

- сприяння зайнятості осіб з інвалідністю, дітей-сиріт, неповнолітніх, учасників антитерористичної операції, внутрішньо переміщених осіб та ветеранів війни – добровольців, організація професійного навчання для підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Обласна програма матеріальної підтримки найбільш незахищених верств населення на 2018–2022 роки, рішення № 750 від 01.12.2017:

- забезпечення реалізації головних завдань, передбачених Законом України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», оцінки стану громадян з інвалідністю, установлення послідовності реабілітаційного процесу, розвиток природних здібностей і обдарувань, проведення професійної адаптації та орієнтації громадян з інвалідністю, організації комплексної психотерапії та психокорекції, безпечних умов для здійснення заходів з комплексної реабілітації інвалідів.

Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2027 року, рішення № 1618 від 13.03.2020:

- навчально-консультативна підтримка та створення соціальних підприємств;
- реалізація заходів з реабілітації та реадаптації внутрішньо переміщених осіб та ветеранів АТО та ООС (фізична, медична, психологічна реабілітація та соціальна, професійна реадаптація).

Обласна програма підтримки молоді на 2021–2023 роки, рішення № 45 від 24.12.2020:

- проведення заходів, направлені на реінтеграцію молоді з числа учасників бойових дій та їхніх сімей у суспільному житті.

Програма економічного та соціального розвитку Рівненської області на 2021 рік, рішення № 56 від 24.12.2020:

- створення умов для включення до активного суспільного життя вразливих верств населення, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил, зокрема, їх професійне навчання;
- забезпечення реалізації заходів щодо медичного, соціального забезпечення, адаптації та психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції; сприяння покращенню житлових умов для внутрішньо переміщених осіб та ветеранів антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил.

Програма сприяння розвитку громадянського суспільства в Рівненській області на 2017–2021 роки:

- підтримка проектів і програм громадських та благодійних організацій, творчих спілок області, спрямованих на вирішення пріоритетних питань регіональної політики, за напрямками, що відповідають основним принципам Стратегії розвитку Рівненської області.

Обласна програма соціального захисту населення Рівненської області на 2019–2025 роки, рішення № 894 від 06.12.2018:

- надання фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства, діяльність яких має соціальне спрямування, у тому числі громадським об'єднанням ветеранів.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Програма розвитку громадянського суспільства у Тернопільській області на 2021–2023 роки, рішення від 23.12.2020 № 38

- підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації посадових осіб та працівників органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, працівників державних підприємств, установ, організацій, учасників бойових дій та військово-вслужбовців області.

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Соціальна Програма розвитку фізичної культури і спорту, молодіжних ініціатив та формування здорового способу життя у Харківській області на 2019–2023 роки, рішення № 819-VII від 06.12.2018:

- підтримку дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту, спорту вищих досягнень, спорту інвалідів та ветеранів;
- забезпечення розвитку олімпійських, неолімпійських видів спорту, видів спорту інвалідів та видів спорту, не включених до програм Параолімпійських і Дефолімпійських ігор, у яких беруть участь інваліди.

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна програма підтримки сімей загиблих (померлих) захисників України на 2021-2025 роки, рішення № 122 від 23.04.2021:

- надання психологічної допомоги сім'ям загиблих учасників АТО/ООС;
- проведення зустрічей з членами сімей загиблих (померлих) захисників України з метою виявлення проблемних питань їх соціального забезпечення та вжиття заходів для вирішення таких питань.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на 2018-2021 роки, рішення № 56-17/2017 від 22.12.2017:

- підтримку становлення та впровадження ефективних форм організації реабілітаційної та спортивної роботи з особами, які мають вроджені та набуті вади фізичного розвитку.

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна комплексна програма щодо медичного, соціального забезпечення, адаптації, психологічної реабілітації, професійної підготовки (перепідготовки) учасників антитерористичної операції, родин Героїв Небесної Сотні, постраждалих під час Революції Гідності та бійців-добровольців на 2018-2022 роки, рішення № 19-11/VII від 22.12.2017:

- сприяння працевлаштуванню;
- освіта.

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Обласна комплексна програма щодо медичного, соціального забезпечення, адаптації, психологічної реабілітації, професійної підготовки (перепідготовки) учасників антитерористичної операції, родин Героїв Небесної Сотні, постраждалих під час Революції Гідності та бійців-добровольців на 2018-2022 роки, рішення № 19-11/VII від 22.12.2017:

- сприяння працевлаштуванню;
- освіта.

Програма економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2021 рік, рішення № 5-16/VIII від 19.02.2021:

- розвиток та підтримка дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту та спорту вищих досягнень з олімпійських та неолімпійських видів спорту, спорту інвалідів та ветеранів, учасників бойових дій;
- вирішення нагальних питань соціального захисту і реабілітації учасників антитерористичної операції, членів їх сімей та сімей, члени яких загинули під час проведення АТО, підтримання їх належного морально-психологічного стану - через реалізацію заходів комплексної програми щодо медичного, соціального забезпечення, адаптації, психологічної реабілітації, професійної підготовки (перепідготовки) учасників антитерористичної операції на 2018-2022 роки;

Програма розвитку малого та середнього підприємництва Черкаської області на 2021-2025 роки, рішення № 4-4/VIII від 24.12.2020:

- проведення навчальних курсів, семінарів, тренінгів з метою розвитку підприємницької ініціативи серед ветеранів війни, учасників АТО/ООС та членів їхніх сімей.

Обласна програма розвитку громадянського суспільства на період до 2021 року, рішення № 39-3/VI від 23.04.2015:

- проведення щорічного обласного конкурсу проектів для інститутів громадянського суспільства, спрямованих на розв'язання важливих проблем громадськості області, визначених громадською радою при обласній державній адміністрації.

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Комплексна програма соціальної підтримки учасників АТО/ООС та членів їхніх сімей на 2020-2022 роки, рішення № 224-35/19 від 18.12.2019:

- надання соціальних послуг учасникам АТО/ООС та їх сім'ям, сім'ям загиблих учасників АТО/ООС, які опинились в складних життєвих обставинах;
- соціальне забезпечення учасників АТО/ООС;
- забезпечення освітніх послуг дітям учасників АТО/ООС, загиблих учасників АТО/ООС, волонтерів загиблих в зоні АТО/ООС, учасників Революції Гідності.
- надання безоплатної правової допомоги учасникам АТО/ООС та членам їх сімей;
- надання на конкурсній основі фінансової допомоги громадським організаціям учасників АТО/ООС на підтримку їх статутної діяльності.

Комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту Чернівецької області на 2018-2021 роки, рішення № 8-21/18 від 27.03.2018:

- створення умов для соціальної адаптації та реабілітації інвалідів з обмеженими фізичними можливостями;
- сприяння діяльності центрів фізичної культури і спорту інвалідів;
- забезпечення підготовки та участі спортсменів області у спортивних заходах з видів спорту інвалідів.

Регіональна програма сприяння розвитку громадянського суспільства, відзначення свят державного, регіонального, місцевого значення та здійснення представницьких, інших заходів у Чернівецькій області на 2021-2023 роки, рішення № 15-2/21 від 30.03.2021:

- підтримка на конкурсних засадах проектів і програм інститутів громадянського суспільства, спрямованих на вирішення завдань місцевої політики;
- проведення навчальних тренінгів для ІГС області за проблематикою їхнього інституційного та професійного розвитку, підвищення ефективності громадської діяльності.

Інформація отримана з відкритих і доступних джерел даних.

При виявленні помилки, будь ласка, повідомте команду ГО «Простір можливостей»

ФІНАНСУВАННЯ ПРОСТОРІВ: програми державного і місцевих бюджетів

Державний бюджет України на 2021 рік містить кілька статей, що можуть бути використані для фінансування ветеранських просторів:

- 1501040. Здійснення заходів із соціальної та професійної адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції, осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, виготовлення для них бланків посвідчень та нагрудних знаків». Сума статті складає 255 566,7 тис. грн;
- 1501030. Фінансова підтримка громадських об'єднань ветеранів на виконання загальнодержавних програм (проектів, заходів), заходи з відвідування військових поховань і військових пам'ятників та з відзначення святкових, пам'ятних та історичних дат. Сума статті складає 8560,2 тис. грн.

Для виконання бюджетної програми 1501040 прийнято:

1) Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо надання соціальної та психологічної допомоги центрами соціально-психологічної реабілітації населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 р. № 149.

Бюджетні кошти спрямовуються:

- на забезпечення функціонування центрів соціально-психологічної реабілітації населення для здійснення заходів щодо надання соціальної та психологічної допомоги (оплата праці працівників);
- нарахування на оплату праці;
- придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, необхідних для виконання визначених завдань;
- оплата послуг (у тому числі комунальних послуг та енергоносіїв);
- видатки, пов'язані із службовими відрядженнями в межах України;
- обов'язкові платежі до бюджету з урахуванням необхідності погашення заборгованості за бюджетними зобов'язаннями минулих років, зареєстрованої в органах Казначейства;

2) Порядок проведення психологічної реабілітації постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії

Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1057 та Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 497.

За цими документами відбувається відшкодування вартості наданих послуг із психологічної реабілітації регіональними та районними органами соціального захисту населення шляхом безготівкового перерахування коштів суб'єктам надання послуг за фактично надані послуги.

Суб'єкт надання послуг – установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізична особа – підприємець, яка відповідає вимогам до суб'єктів, що надають послуги із психологічної реабілітації.

3) Порядок організації соціальної та професійної адаптації учасників антитерористичної операції, осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 р. № 432 та Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із соціальної та професійної адаптації учасників антитерористичної операції, осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 р. № 179 (зі змінами).

Згідно з цим порядком здійснюється відшкодування вартості наданих послуг із соціальної та професійної адаптації обласними та районними органами соціального захисту населення шляхом безготівкового перерахування коштів суб'єктам освітньої діяльності, надавачам соціальних послуг за фактично надані послуги відповідно до укладених договорів.

За Законом України «Про соціальні послуги» надавачі соціальних послуг – юридичні та фізичні особи, фізичні особи – підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Для виконання бюджетної програми 1501030 прийнята Постанова КМУ від 14 лютого 2018 р. № 156 «Деякі питання надання фінансової підтримки громадським об'єднанням ветеранів»

Одержувачами бюджетних коштів є громадські об'єднання ветеранів війни.

Місцеві бюджети включають в себе можливості для інфраструктурного фінансування безпосередньо ветеранських просторів, а також окремих напрямів підтримки ветеранів.

ВИСНОВКИ

1. Простори надають психологічні послуги, юридичних консультацій, консультують з приводу працевлаштування та відкриття власної справи, впроваджують заходи спортивної реабілітації, займаються національно-патріотичним вихованням. Якість та різноманіття послуг, що надають простори визначається попитом на них.
2. Спираючись на вже наявний досвід надання послуг слід на державному рівні затвердити стандарти надання послуг. Це допоможе імплементувати якісні послуги по всій країні та сприятиме вирівнюванню можливостей ветеранів, які проживають в різних регіонах.
3. Ветеранські простори – це в першу чергу команди мотивованих, ініціативних, цілеспрямованих ветеранів, волонтерів. Саме за командами має йти підтримка, зокрема, фінансування, адже як показує практика, навіть наявність значних коштів не гарантує успішність проєкту ветеранського простору. З іншого боку, наявність хоча б незначної підтримки гарантує значний успіх.
4. Щодо подальшого розвитку ветеранських просторів варто говорити про необхідність мережування, атже простори мають спільні цілі, цінності та застосовують однакові засоби досягнення цілей. Завдяки мережуванню їх вплив посиляться, а діяльність стане помітнішою. Крім того, така коаліція буде здатна впроваджувати стандарти послуг просторів, здійснювати контроль їх виконання засобами саморегулювання.
5. Простори не мають формалізованих стратегій розвитку, вони потребують навчання з питань організаційного розвитку, пошуку та запиту фінансів, адвокації, позиціонування та комунікацій.
6. Відкриття ветеранських просторів на базі ОТГ та в невеликих містах можливе там, де наявна ініціативна спільнота і достатня кількість ветеранів.
7. Найстійкішими є простори, утворені як комунальні установи. В цьому випадку місцеві органи влади беруть на себе обов'язок фінансувати оплату комунальних послуг, заробітні плати основному персоналу та інші витрати, пов'язані з постійною діяльністю просторів. Часто ті простори, що не мають постійного фінансування, прагнуть перетворитися в комунальні установи для забезпечення їх фінансової стійкості. Єдина причина, яка може зупинити такі наміри – залежність від місцевої влади, яка в будь-який момент може змінити нелояльного керівника.
8. Просторам варто активно працювати з програмами місцевих бюджетів та долучатися до виконання заходів там, де це можливо.
9. В областях, де представники Мінветеранів активні та вмотивовані, – вони включені до роботи просторів, сприяють їх розвитку та забезпечують підтримку від влади.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Органам державної влади

Вже сьогодні ветеранські простори виникли та ефективно працюють практично в усіх областях України. Там, де таких просторів немає, – працюють ініціативні групи. Держава не має ігнорувати ці ініціативи, адже вони вже показали свою ефективність в питаннях реінтеграції. Саме тому необхідним є:

- 1) вивчення на державному рівні програм реінтеграції, що впроваджують простори в різних регіонах України та складання на їх основі державних політик, що включатимуть заходи підтримки просторів там, де це необхідно;
- 2) затвердження стандартів надання послуг просторами, метою яких є забезпечення мінімального рівня якості та рівності підходів до реінтеграції ветеранів;
- 3) орієнтування на ветеранську спільноту в регіонах, що виявляє себе активно і ефективно, зокрема, при створенні просторів, підтримка тих, хто проявив себе в роботі з ветеранами, місцевими органами влади. Неефективним використанням ресурсів є створення просторів без ініціативних команд в регіонах, «насаджування» власного бачення там, де відсутня потреба або активна ветеранська громада, що продовжить проєкт в майбутньому, важливо підтримати те, що вже працює;
- 4) забезпечення ефективної комунікації з результативно працюючими просторами в регіонах, адже вони чутливіші до потреб ветеранів, ніж представники держави та можуть доносити інформацію до ветеранів, які проживають у найвіддаленіших регіонах, залучення до такої комунікації представників Мінветеранів в областях;
- 5) Мінветеранів варто звернути увагу на роботу його представників, провести оцінку їх діяльності та включити до функціональних представників співпрацю і підтримку діяльності ветеранських просторів;
- 6) забезпечення інформування суспільства про простори, що дасть змогу інформувати ветеранів про можливості скористатися їх послугами, а також сприятиме обміну інформацією між регіонами України про вдалі практики реінтеграції ветеранів.

Державна влада має сприяти масштабуванню найефективніших програм і заходів, що були впроваджені ветеранськими просторами або на базі яких можуть бути реалізовані найефективніші програми, а саме:

- надання на конкурсній основі одноразової допомоги для відкриття або розвитку власної справи учасникам АТО/ООС та ВПО, що реалізується в рамках Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» на період до 2023 року, рішення № 22 від 23.12.2020 (Миколаївська область);
- забезпечення функціонування групи швидкого реагування для надання психологічної допомоги учасникам антитерористичної операції, які опинились в складних життєвих обставинах, що працює за принципом «рівний – рівному» (наявність в групі реагування ветерана, якому ця група допомогла подолати проблеми), що реалізується в рамках Регіональної програми підтримки учасників антитерористичної операції та членів їх сімей на 2020–2022 роки, рішення № 25/4 від 24.10.2019 (Волинська область);
- функціонування на базі ветеранських просторів центрів надання адміністративних послуг, як це реалізується в ЦЕНТРІ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ (комунальна установа Сумської міської ради).

У даному випадку важливим є не форма вираження вказаних заходів, не те, в яку програму слід включити ці заходи, а суть і практична процедура їх реалізації.

Органам місцевого самоврядування

1. Включити до стратегій розвитку областей створення ветеранських просторів та мобільних груп кризового реагування, як вже зробили Миколаївська та Кіровоградська області.

Наприклад

Стратегія розвитку Кіровоградської області на період до 2027 року, передбачає розбудова Центру «Ветеранський простір Кіровоградщини», а саме: створення центру «Ветеранський простір» та оснащення його належним обладнанням. Придбання 6 ноутбуків, 2 ігрових приставок, кухонної техніки, тренажерів, спортивного інвентаря. Проведення щотижневих індивідуальних та групових психологічних тренінгів (спілкування) для ветеранів, дітей та родин загиблих. Проведення щомісячних освітніх мотиваційних лекцій. Проведення поточних юридичних консультацій для ветеранів, членів їхніх родин, родин загиблих. Створення освітніх програм (додаткові знання та навички для ветеранів). Проведення курсів з англійської мови, української мови, комп'ютерної грамотності (1 група на семестр).

2. Залучати до виконання програм місцевих бюджетів, реалізацію їх заходів та надання соціальних послуг ветеранські простори. Зокрема, ветеранським просторам можуть бути передані:

- 1) в рамках програм соціальної підтримки учасників АТО/ООС, родин загиблих, померлих, зниклих безвісти учасників АТО/ООС та Героїв Небесної Сотні – надання психологічної підтримки, організація та проведення заходів з сімейного дозвілля, надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги, забезпечення функціонування групи швидкого реагування для надання психологічної допомоги, сприяння зайнятості (у тому числі сприяння працевлаштуванню, професійній підготовці, перепідготовці, підвищенню кваліфікації) тощо;
- 2) в рамках програм підтримки підприємництва: створення на базі простору центру підтримки малого і середнього бізнесу, організація та проведення семінарів, тренінгів, воркшопів тощо, а також зустрічей з бізнес-тренерами та підприємцями, розповсюдження інформації про підтримку підприємництва;
- 3) в рамках програм сприяння зайнятості населення – організація навчання для підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці;
- 4) в рамках програм розвитку фізичної культури і спорту – організація залучення ветеранів, в тому числі з інвалідністю, до систематичних занять з фізичної культури, фізкультурно-спортивної реабілітації та спорту; організація та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів; забезпечення підготовки та участі ветеранів з інвалідністю у спортивних заходах всеукраїнського та міжнародного рівня;
- 5) в рамках програм підтримки молоді – розвиток волонтерства серед молоді, реалізація проєктів національно-патріотичного виховання;
- 6) в рамках програм сприяння розвитку громадянського суспільства – участь у конкурсах проєктів організацій громадянського суспільства.

Ветеранським просторам

1. Вивчати можливості бюджетних програм. Це дасть можливість виявити ті заходи, до реалізації яких можуть долучитися простори, виконувати замовлення місцевих органів влади щодо надання соціальних послуг та забезпечити додаткову фінансову підтримку діяльності просторів.
2. Шукати можливостей комунікувати з владою на місцевому рівні. Без підтримки влади на місцях простори не матимуть стабільності функціонування.
3. Комунікувати з іншими просторами, створеними в Україні. Це уможливить обмін інформацією про найкращі практики реінтеграції та впровадження нових ідей. Це також сприятиме вирівнюванню можливостей реінтеграції в різних регіонах України.
4. Найкращим варіантом подальшого розвитку для просторів є їх об'єднання в неформальну коаліцію. Це посилить їх вплив на рівні держави, створить можливості лобювання інтересів бенефіціарів на державному рівні, а також включення заходів підтримки просторів до державних стратегічних документів та бюджетних програм.

pm.net.ua

Матеріал створений за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в рамках проєкту «Ветеранські простори, центри підтримки ветеранів і переселенців як засіб реінтеграції через діалог і взаємодопомогу».

Матеріал відображає позицію авторів і не обов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження»